

**Uchwała Nr 228 /2016**  
**Zarządu Powiatu Gostynińskiego**  
**z dnia 19 kwietnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1, ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Zarząd Powiatu uchwala, co następuje:

**§ 1**

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020, stanowiący załącznik do uchwały.

**§ 2**

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu Powiatu Gostynińskiego.

**§ 3**

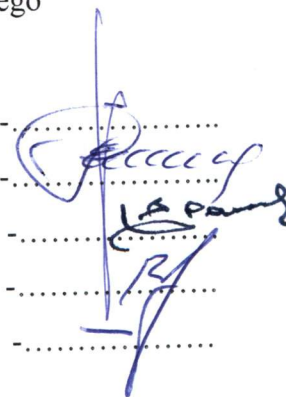
Odpowiedzialnym za realizację uchwały czyni się Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie.

**§ 4**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu Gostynińskiego

1. Tomasz Matuszewski - .....
2. Jan Kazimierz Krzewicki - .....
3. Jan Baranowski - .....
4. Arkadiusz Boruszewski - .....
5. Maria Wróblewska - .....



## Uzasadnienie

Zgodnie z art.6 ust.3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. nr 180, poz.1493 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównym założeniem Programu jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy poprzez podejmowanie działań diagnozujących, informacyjnych, edukacyjnych, interwencyjnych, wspierających, korekcyjno-edukacyjnych. Niniejszy program jest kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Gostynińskim na lata 2011-2015.

Wobec powyższego konieczne jest podjęcie przez Zarząd Powiatu stosownej uchwały.

D Y R E K T O R  
Powiatowego Centrum  
Pomocy Rodzinie  
  
mgr inż. Klementyna Zińska

Załącznik do Uchwały Nr ..... /2016  
Zarządu Powiatu Gostynińskiego  
z dnia ..... 2016r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie

POWIATOWY PROGRAM  
PRZECIWDZIAŁANIA  
PRZEMOCY W RODZINIE  
ORAZ OCHRONY OFIAR  
PRZEMOCY W RODZINIE  
NA LATA 2016-2020

W.D.

## SPIS TRESCI

Wprowadzenie .....	str. 3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	str. 4
2. Aspekty prawne.....	str. 6
3. Zadania własne powiatu.....	str. 6
4. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie gostynińskim.....	str. 7
5. Cel główny.....	str. 10
6. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	str. 14
7. Źródła finansowania Programu.....	str. 14
8. Beneficjenci Programu.....	str. 14
9. Monitoring i ewaluacja programu.....	str. 15

**Powiatowy program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc na lata 2016-2020.**

## Wprowadzenie

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ujęte w programie działania są kontynuacją czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie gostyńskim na lata 2011- 2015”.

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Gostyńskiego. Aby osiągnąć założony cel zostały opracowane również cele szczegółowe takie jak: podnoszenie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwiększenie świadomości społeczności lokalnej i uwrażliwienie mieszkańców Powiatu na zjawisko przemocy, zwiększenie skuteczności oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy, zapewnienie wielowymiarowej pomocy dla osób doznających przemocy domowej, profilaktyka oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się osobami będącymi w sytuacji kryzysowej.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych jak Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gostyńskiego na lata 2013 - 2020 oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 .

## 1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach naszego globu. Przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba - członek rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia, niestety często jest miejscem cierpienia, zagrożenia, rozpacz i lęku.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie która stanowi, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Cechy przemocy to: intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, przewaga sił jednej osoby (silniejszej) nad drugą (słabszą), narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powoduje cierpienie, ból i szkody. Zjawisko przemocy ze względu na sposób w jaki demonstrowane są zachowania przemocowe oraz obszar funkcjonowania ofiary, w obrębie którego dokonuje się przemoc może przybierać różne formy:

1. **Przemoc fizyczna** (naruszenie nietykalności fizycznej) - popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie pięścią, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
2. **Przemoc psychiczna** (naruszanie godności osobistej) - wyśmiewanie poglądów, opinii, religii, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, ograniczanie, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, stosowanie gróźb, kontrolowanie, używanie wulgarnych epitetów, upokarzanie itp.
3. **Przemoc seksualna** (naruszenie intymności) - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, zmuszanie do sadystycznych i upokarzających zachowań seksualnych, gwałty,

demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie zachowań seksualnych, wyśmiewanie wyglądu, ciała itp.

4. **Przemoc ekonomiczna** (naruszenie własności) - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.
5. **Zaniedbanie** (naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich) - brak niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych (wyżywienie, higiena, ubranie), i emocjonalnych (bezpieczeństwo, ochrona, opieka) słabszych członków rodziny, tj. dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych przez osoby za to odpowiedzialne.

Związki oparte na przemocę cechuje szczególna dynamika, zazwyczaj powtarza się w cyklach składających się z trzech następujących po sobie faz:

1. **Faza narastania napięcia** - istotą tej fazy jest wzrost napięcia między sprawcą a ofiarą. Sprawca staje się podirytowany i rozdrażniony, zaczyna zachowywać się w sposób zagrażający bezpieczeństwu emocjonalnemu ofiary. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awantury. Staje się patologicznie zazdrosny, kontrolujący i opresyjny. Ofiara doskonale odczuwa zbliżający się atak i stara się nie denerwować partnera, cały czas jest czujna, napięta i bardzo uważna.
2. **Faza gwałtownej przemocy** - w tej fazie partner staje się katem. Wpada w szał i wyładowuje swoją wściekłość na partnerce i pozostałych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. spóźniony posiłek. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, a nawet śmierć. Zazwyczaj kobieta, niezależnie od tego jak bardzo się stara, nie jest w stanie opanować narastającej wściekłości partnera. Niektórych sprawców cechuje ogromna brutalność, dla kobiety etap ten może oznaczać walkę o przeżycie. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku, odczuwa wstyd, przerażenie, złość i bezradność.
3. **Faza miodowego miesiąca** - gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko, nagle staje się inną osobą. Okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który się już nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, a życie we dwoje

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

#### **4. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie gostyńskim.**

Celem niniejszej diagnozy jest opisanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie gostyńskim w okresie od 01.01.2013 roku do 31.06.2015 roku .

Trudno jest oszacować dokładnie rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie gostyńskim gdyż statystyki odnoszące się do przemocy domowej nie są precyzyjne, ponieważ problem przemocy często bywa nieujawniany przez członków rodziny.

W celu oszacowania zjawiska przemocy w powiecie i ukazania problemu posłużyły dane Komendy Powiatowej Policji w Gostyninie oraz Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu.

*Tab. 1 Przemoc w rodzinie na terenie powiatu gostyńskiego*

		<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>I półrocze 2015</b>
Procedura Niebieskich Kart		86	109	40
Miejsce interwencji	miasto	33	56	16
	wieś	53	53	24



wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca i związane z nią przyjemności przemijają i ponownie rozpoczyna się faza narastania napięcia.

## **2. Aspekty prawne.**

Program opracowany został w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1390.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 163 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015r. poz 332 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz. 788 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553, ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89, poz. 555, ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013r. poz. 482 ze zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r. poz. 595 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1286 ze zm.);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 czerwca 2014r. (Monitor Polski z 2014r. poz. 445);
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997r., Nr 78, poz. 483 ze zm.);

## **3. Zadania własne powiatu.**

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych powiatu należy:

Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej		139	147	52
w tym dzieci		38	24	6
Liczba sprawców przemocy domowej	ogółem	86	112	41
	kobiety	4	6	3
	mężczyźni	82	106	38
	nieletni	0	0	0
Liczba sprawców będących pod wpływem alkoholu	ogółem	46	56	23
	kobiety	3	1	2
	mężczyźni	43	55	21
	nieletni	0	0	0
Liczba osób przywiezionych do Izby Wyrzeźwień		0	3	0
Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej		0	0	0
Liczba osób przywiezionych do Ośrodka Interwencji Kryzysowej		0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych u innej osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczych		0	0	2
Formy przemocy:	fizycznej	67	98	37
	psychicznej	86	107	39
	seksualnej	1	2	2
	ekonomicznej	0	1	0
	inny rodzaj przemocy	68	79	31

*Dane KPP w Gostyninie*

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku 2014 w porównaniu do roku 2013 wzrosła liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Komendę Policji w Gostyninie. W pierwszym półroczu 2015r. zarówno liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart, osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, jak i sprawców tej przemocy, jest porównywalna z 2013r. Przemoc domowa znacznie częściej występuje w środowiskach wiejskich niż w środowisku miejskim, a sprawcami tej przemocy są najczęściej mężczyźni, kobiety stanowią znikomy odsetek sprawców. Nie odnotowano w analizowanym okresie nieletnich sprawców. Jedną z najczęstszych przyczyn wystąpienia przemocy w rodzinie jest alkohol, corocznie połowa sprawców będących pod wpływem alkoholu stosuje przemoc wobec członków rodziny. Najczęstszymi

*KG*

formami przemocy w rodzinie występującymi na terenie naszego powiatu jest przemoc psychiczna i fizyczna. W pierwszym półroczu 2015r. z powodu przemocy w rodzinie 2 dzieci została umieszczona w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Wszczęte procedury Niebieskich Kart przekazywane są do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie każdej gminy. Poniższe dane obrazują występowanie przemocy domowej na terenie poszczególnych gmin naszego powiatu.

Tab. 2 Procedury Niebieskich Kart prowadzone przez ZI na terenie powiatu.

Gmina	Liczba wszczętych procedur			Liczba zakończonych procedur			Liczba NK prowadzonych		
	2013	2014	I pół 2015	2013	2014	I pół 2015	2013	2014	I pół 2015
M. Gostynin	27	39	14	24	41	14	44	59	32
Sanniki	12	16	9	10	15	6	16	20	14
G. Gostynin	29	25	14	12	14	16	35	38	26
Pacyna	5	3	2	4	5	1	7	6	2
Szczawin Kościelny	12	3	2	9	11	3	20	14	3

*Dane z ośrodków pomocy społecznej*

Zaprezentowane dane obrazują, że zjawisko przemocy występuje w powiecie gostyniński. Trudno jest jednak oszacować rozmiar tego zjawiska, gdyż tylko niewielka grupa osób zdecydowała się na podjęcie działań. Wiele ofiar przemocy nie decyduje się na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i szukania pomocy w różnych instytucjach. Powodem takiej sytuacji jest fakt, iż osoby pokrzywdzone obawiają się konsekwencji ze strony sprawcy przemocy.

Niniejszy program stworzyć ma budowę spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie we współpracy ze wszystkimi instytucjami i organizacjami zajmującymi się tematyką przemocy.

**5. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

**Obszar 1 . Profilaktyka i edukacja społeczna.**

**Cel. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Poszerzanie wiedzy ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	PCPR, instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy	2016-2020	Liczba opracowanych diagnoz
2	Zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców Powiatu Gostynińskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Prowadzenie i współudział w lokalnych kampaniach społecznych na temat zjawiska przemocy w rodzinie	PCPR we współpracy z mediami, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2020	Liczba lokalnych kampanii społecznych
3	Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	PCPR	2016-2020	Liczba opracowanych programów  Liczba zrealizowanych programów  Liczba uczestników programów
4	Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz	Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	PCPR	2016-2020	Liczba opracowanych programów

ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.			
------------------------------------	---	--	--	--

## Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

**Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.**

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m. in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej.	PCPR we współpracy z mediami o zasięgu lokalnym, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2020	Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych  Liczba lokalnych kampanii społecznych
		Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie		Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie  Liczba osób uczestniczących w zajęciach
2	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz będących w innej sytuacji kryzysowej	PCPR	2016-2020	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z schronienia
		Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób uwikłanych w	PCPR	2016-2020	Liczba udzielonych porad

	przemoc w rodzinie.			
	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	PCPR, Rodziny zastępcze,	2016-2020	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie
	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	PCPR	2016-2020	Liczba programów terapeutycznych Liczba grup terapeutycznych  Liczba grup wsparcia

### Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

**Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2020	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart  Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta
		Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.	Instytucje działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie		Liczba przekazanych informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przestępstwo
2	Realizowanie wobec osób	Opracowanie i realizacja programów	PCPR	2016-2020	Liczba edycji programów

stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie	oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych.			oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR	2016-2020	Liczba podmiotów realizujących programy  Liczba uczestników  Liczba osób, które ukończyły programy
	Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.	PCPR	2016-2020	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych w rodzinie

**Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

**Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.	PCPR, GOPS z terenu powiatu, Komenda Powiatowa Policji,	2016-2020	Liczba osób poddanych różnym formom wsparcia

*KCS*

osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		Szkoły		
--	--	--------	--	--

## 6. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Wzrost świadomości społecznej i zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie w aspekcie prawnym, materialnym i emocjonalnym.
2. Poprawa bezpieczeństwa rodzin i spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.
5. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
6. Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

## 7. Źródła finansowania Programu.

Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły z :

1. Środków własnych powiatu,
2. Dotacji z budżetu państwa,
3. Funduszy unijnych,
4. Grantów i konkursów,
5. Innych .

## 8. Beneficjenci Programu

Program skierowany jest do:

- Rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- Osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- Osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,



- przedstawiciele instytucji, organizacji i służb zajmujących się udzielaniem pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalnej.

## **9. Monitoring i ewaluacja programu**

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Gostynińskim na lata 2016-2020 odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te będą przedkładane Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym jego planowaniu, realizacji i rozwoju działań. Analiza zebranych danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń.

Program stanowi dokument otwarty, który można modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi.

## **Powiatowy Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc na lata 2016 - 2020.**

### **Spis treści:**

1. Wstęp. ....	str. 2
2. Podstawa prawna programu.....	str. 2
3. Zawartość merytoryczna i przewidywane efekty programu.....	str. 3
4. Realizacja programu.....	str. 3
5. Adresaci programu.....	str. 4
6. Reguły uczestnictwa w programie.....	str. 4
7. Osoby prowadzące Program.....	str. 5
8. Partnerzy programu.....	str. 6
9. Źródła finansowania programu.....	str. 6
10. Monitoring i ewaluacja programu.....	str. 6

## **1. Wstęp.**

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadaniem własnym powiatu jest opracowanie i wdrożenie do realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, natomiast zadaniem powiatu z zakresu administracji rządowej jest opracowanie i wdrożenie do realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadaniem programu jest zastosowanie metod edukacyjnych, socjologicznych i psychologicznych wobec sprawców przemocy w celu zmiany ich postaw i zachowań.

Program został opracowany w oparciu o Wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Niniejszy program stanowi uzupełnienie oferty pomocowej Powiatu na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest programem operacyjnym, służącym realizacji zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016 – 2020.

## **2. Podstawa prawna programu.**

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2015r., poz. 1390),
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163.);
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz.259).

Program realizuje zapisy z następujących dokumentów programowych:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 (M.P. z 2014 poz. 445).
2. Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 – 2020 przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Gostynińskiego Nr XXXIV/178/2013 z dnia 26 kwietnia 2013r.

### **3. Zawartość merytoryczna i przewidywane efekty programu.**

Jednym z elementów programu jest edukacja mająca na celu: uświadomienie sprawcy czym jest przemoc, uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich, rozpoznanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, komunikację interpersonalną, promocję pozytywnych postaw i wartości, wpływ przemocy na psychikę i zachowanie najbliższych.

Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych – przez takie działania należy rozumieć diagnozę osobistych przekonań uczestników, dotyczących postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają przemoc. Do zadań w tej kwestii, należy również promowanie postaw i wartości, które są alternatywą wobec postaw sprzyjających stosowaniu przemocy.

Zmiany behawioralno-poznawcze – umożliwienie uczestnikom, udziału w zajęć warsztatowych z wykorzystaniem różnych technik pracy indywidualnej i grupowej, która obejmuje działania ukierunkowane na zmiany behawioralno-poznawcze poprzez naukę konstruktywnych form myślenia, kontroli szkodliwych zachowań w sytuacjach konfliktowych.

Proponowane działania określone w niniejszym programie winny się przyczynić do:

- wzrostu świadomości i umiejętności rozpoznawania form przemocy,
- uzyskania świadomości o własnych zachowaniach przemocowych wobec innych,
- nabycia nowych umiejętności rozwiązywania problemów bez agresji,
- nabycia umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć, partnerstwa we współdziałaniu oraz korzystania z pomocy innych.

### **4. Realizacja programu.**

Program będzie realizowany w formule spotkań indywidualnych i grupowych w wymiarze 62 godzin. W ramach programu, dla osób zainteresowanych mogą odbywać się także spotkania z rodziną osoby stosującej przemoc.

Realizacja programu może odbywać się w systemie zamkniętym o stałej liczbie uczestników lub otwartym, gdzie w trakcie trwania programu dołączają nowi uczestnicy przechodząc po kolei wszystkie sesje.

## 5. Adresaci programu

Programu jest adresowany do sprawców przemocy domowej, dlatego zasadniczym warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

### 1. Uczestnikami programu mogą być:

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje

### 2. Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- chorym psychicznie,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego w trakcie nurtu pracy indywidualnej, które jest pierwszym etapem realizacji programu.

## 6. Reguły uczestnictwa w programie.

Przed przystąpieniem do programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

### 1. Kontrakt zawiera:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,

- uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie
2. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu policji lub prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:
- przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
  - każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
  - zakończeniu uczestnictwa w programie.
3. Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje zadania:
- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
  - określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
  - motywację kandydata do wzięcia udziału w programie,
  - formy i okoliczności przemocowych zachowań oraz stopień krytycyzmu wobec tych zachowań,
  - historię zachowań przemocowych,
  - aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
  - cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
  - doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
  - historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
  - kontakty z wymiarem sprawiedliwości.
4. Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.
5. Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

## **7. Osoby prowadzące Program**

Kwalifikacje osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne powinny być zgodne z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. Nr 50, poz.259).

Zajęcia z grupą prowadzi kobieta i mężczyzna. W grupach korekcyjnych dla sprawców przemocy, ze względu na duży poziom zaprzeczania i manipulacji ze strony uczestników, konieczne jest prowadzenie zajęć przez dwie, ściśle współpracujące ze sobą osoby. Praca w duecie: kobieta i mężczyzna jest korzystna z uwagi na fakt, iż relacja pomiędzy prowadzącymi staje się dla uczestników modelowym przykładem komunikacji partnerskiej.

Osoby prowadzące Program są zobowiązane przedstawić sprawozdanie końcowe z jego realizacji.

### **8. Partnerzy programu:**

Założenia programowe w osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Kuratorzy zawodowi,
- Policja,
- Prokuratura Rejonowa,
- Rodziny uczestników programu.

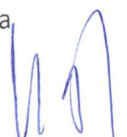
### **9. Źródła finansowania programu**

Zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie środki na realizację i obsługę programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zapewnia budżet państwa. W związku z tym, realizacja powyższego Programu uzależniona jest od wielkości środków przekazanych samorządowi z budżetu państwa na ten cel.

### **10. Monitoring i ewaluacja programu**

Realizacja Programu jest ściśle związana z działaniami monitorującymi/kontrolującymi, które stanowią część nadzoru nad jego realizacją. System monitorowania obejmuje:

- postęp względem zaplanowanych założeń, działań i rezultatów programu,
- zachowanie związane z przemocą u osób uczestniczących w Programie w trakcie jego trwania i do 3-ch lat po jego zakończeniu.
- badanie występowania przemocy domowej w trakcie uczestnictwa sprawcy w programie – minimum 2 razy. Intensywność monitoringu zależy od osoby



prowadzącej Program. Wskazaniem do częstszego monitoringu jest oceniana przez osobę prowadzącą Program lub inne służby skala zagrożenia, jaką stwarzana sprawca wobec ofiar.

- badanie występowania przemocy po zakończeniu Programu – minimum 1 raz.

Ewaluacja Programu umożliwi ocenę zasadności i pomiar skuteczności prowadzonych oddziaływań wobec uczestników zajęć. Badania ewaluacyjne obejmować będą w szczególności:

- uczestnictwo w programie (liczbę osób zgłoszonych, a liczba osób, które zakończyły program – spełniając kryteria jego ukończenia tj np.: zatrzymały przemoc, nabyły lub zwiększyły swoje umiejętności);
- stopień zmiany zachowań i postaw uczestników zajęć (badanie ankietowe na początku Programu oraz po jego zakończeniu, w którym uczestnicy udzielają odpowiedzi na pytania dotyczące zmian w życiu i wpływu Programu na te zmiany; obserwacja zachowań uczestników programu)
- ocenę jakości zajęć organizowanych w ramach Programu (ocena satysfakcji np. ocena korzyści uczestnictwa w programie, proponowanych treści, sposobu prowadzenia zajęć).

